

SLOVENSKI VESTNIK CELOVEC PETEK 16. FEB. 1990
 Letnik XLV. Štev. 13 (2528)
 Izhaja v Celovcu Erscheinungsort Klagenfurt
 Poštni urad 9020 Celovec Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
 Cena: 7 šil. din. 10 P. b. b.

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Tržič
 kom 1
 P.n.
 Koroska osrednja knjižnica "dr. France Sušnik"
 Na gradu 1
 62390-Ravne na Koroškem

SLOVENSKI VESTNIK, Tavrlerstr. 16, A-9020 Celovec
 Zastopnik za YU: ADIT-DZB, P.P. 171, 61000 LJUBLJANA

Iz sedanjega vidika, „ne“!

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je deželnemu glavarju Haiderju pismeno sporočila, da „iz sedanjega vidika ne bo sodelovala pri uradnih plebiscitnih proslavah 1990“. V pismu je rečeno, da ZSO „v nobenem trenutku ni bila vključena v priprave na proslave in ni imela možnosti predložiti svojih predstav“. Sedanja vsebina proslav za ZSO ni sprejemljiva. Svojo dokončno stališče bo Zveza slovenskih organizacij na Koroškem zavzela, ko bodo njeni ustrezni organi sprejeli tozadevne sklepe, je rečeno na koncu sporočila.

Tajnik ZSO dr. M. Sturm pred strankarskim vrhom:

„Dunaj ne sme privoliti v predlog koroške pedagoške komisije!“

Tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Marjan Sturm je pozval ministrico za pouk dr. Hilde Hawličkovo ter ministra pri Uradu zveznega kanclerja dr. Haraldta Ettlja, naj na današnjem razgovoru s predsedniki deželnozborskih strank ne privolita v predlog koroške pedagoške komisije (glej članek spodaj), ter naj preperečita vsakršno restriktivno razlaganje razsodbe ustavnega sodišča v škodo slovenski narodnosti skupnosti na Koroškem. Sturm je posebej opozoril na predlog komisije za uvedbo slovenščine kot prostega predmeta na dvojezičnih šolah („To je stara zahteva KHD“) ter na očitne tedence po nadaljnjem ločevanju. Zahteval je ustanovitev trgovske akademije z začetkom šolskega leta 1990/91, pravitako pa naj bi letos jeseni pričela delovati javna dvojezična ljudska šola na vadnici pedagoške akademije v Celovcu.

Slovenski kulturni praznik

Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza sta tudi letos skupaj izvedli slavnostno prireditev v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Bila je minulo sredo je v velikem javnem studiu koroškega radia v Celovcu. Vabilu se je odzvalo mnogo ljudi, med njimi so bili tudi predstavniki obeh političnih organizacij naše narodne skup-

nosti, predstavnik generalnega konzulata SFRJ v Celovcu konzul Franc Mikša, udeležila pa se je tudi močna delegacija iz Slovenj Gradca, rojstnega kraja skladatelja Huga Wolfa, čigar 130-letnici rojstva je bila posvečena letošnja slavnostna prireditev.

Tudi spored prireditve je bil v znamenju glasbe tega veli-

kega skladatelja slovenskega porekla. Njegove pesmi so interpretirali znani pevci mezosopranistka Eva Novšak-Houška in baritonista Janez Kampuš in Gabriel Lipuš (na našem posnetku zgoraj); o skladatelju in njegovem delu pa je spregovorila Jasna Novak-Nemec. O prireditvi obširneje poročamo na 3. strani.

Slika: A. Kokot

Predlog „pedagoške komisije“ postopno zožuje možnosti za dvojezični pouk na Koroškem!

Predlog, ki ga je tako imenovana „Koroška pedagoška komisija“ za spremembo manjšinskega šolskega zakona sprejela pretekli ponedeljek po izstopu zastopnikov obeh osrednjih slovenskih organizacij, je ponoven poskus postopnega zoževanja možnosti dvojezičnega pouka na Koroškem.

Predlog šteje skupno dvanajst točk; nekatere vsebujejo samo malenkostne popravke veljavnih zakonskih določil manjšinskega šolstva, nekatere pa se lotevajo pravnih osnov. Očitno je tudi, da so bile v središču razprav pedagoške komisije zadeve, ki v glavnem niso predmet razsodbe ustavnega

sodišča v zadevi pravice do slovenskega pouka v Celovcu. Glede ustanovitve posebnih slovenskih šol izven sedanjega ozemlja dvojezičnega šolstva komisija predlaga kot najnižje možno število sedem ali devet učencev. Kot smiseln ukrep predlaga uvedbo „integriranih“ razredov na vadnici celovške pedagoške akademije.

Uradna koroška manjšinska politika je torej razsodbo izrabila kot priložnost, da nadaljuje s politiko postopnega zoževanja možnosti dvojezičnega pouka na Koroškem. Tako predlog delovne skupine v primerjavi s šolskim zakonom iz leta 1988 celo poglavlja in zastruje ten-

denco ločevanja slovenskih in nemških otrok v osnovnošolski dobi.

Slovenski ali dvojezični elementarni pouk hoče omejiti na otroke, katerih starši se priznavajo k slovenski narodni skupnosti. Ta princip naj bi sicer na videz in zaenkrat veljal samo za teritorij, kjer sedanjí manjšinski šolski zakon ne velja, vgrajuje pa psihološko oviro pri starih s tem, da ga hoče dosledno uveljaviti v ostalem delu Koroške.

Glede na možne posledice verjetno osrednja točka predloga pa se tiče prostega predmeta slovenščine, ki naj bi ga uvedli v ljudskih šolah dvojezičnega ozemlja. S to uvedbo hoče narušiti in izpodkopati

dvojezični pouk. Značilno je, da želi omogočiti pouk slovenščine kot prostega predmeta pri najmanj treh prijavah na šolo. Predlog pedagoške komisije to možnost izrecno omejuje na teritorij, kjer velja manjšinski šolski zakon, ne predvideva pa ga za ostali del Koroške, kjer bi bila uvedba takega predmeta smiselna. Čeprav se predlog pedagoške komisije še ne dotika veljavnostnega ozemlja manjšinskega šolskega zakona iz leta 1959, vnaša načelen dvom o tem, kje je avtohtono ozemlje slovenske manjšine na Koroškem. Očitni namen je, da se veljavnostno ozemlje manjšinskega šolskega zakona postopoma zmanjša.

Glede dvojezične trgovske akademije pedagoška komisija zahteva, da se mora predhodno ustvariti zakonska osnova v manjšinskem šolskem zakonu.

Stališče slovenskih organizacij delovna skupina pedagoške komisije ni upoštevala. Prezrla in degradirala je tudi delo posebne komisije pri ministrstvu za pouk, ki ima nalogo, da spremlja in opazuje razvoj manjšinskega šolstva na osnovi zakona iz leta 1988.

Tako je v celoti gledano, predlog koroške pedagoške komisije korak nazaj, razsodbo ustavnega sodišča v korist slovenske manjšine pa skuša spremeniti v njeno škodo. **dr. Teodor Domej**

Izjava Izvršnega odbora Zveze slovenskih organizacij

IO ZSO je na svoji seji dne 12. februarja t. l. obravnaval aktualna narodnopolitična vprašanja in med drugim tudi zavzel stališče do izjav predsedstva NSKS, ki so bile objavljene v „nt“ dne 9. februarja.

1. Ko je Haider postal koroški deželni glavar, je v svojem govoru izjavil, da se ZSO in krogi s celovške univerze ne bo pogovarjal, ker zagovarjajo antifašistične tradicije in ker so preveč radikalni. Že nekaj časa pred tem pa je predstavnik ZSO in NSKS imenoval bombaše. Skratka, njegova politika je jasno usmerjena v cepitev pripadnikov narodnostne skupnosti v dobre in slabe, ZSO pa odreja pravico do zastopanja narodne skupnosti. Koroška politika je v povojnih letih vedno skušala odrediti koroškim Slovence pravico do lastnega zastopstva, enkrat ta, drugič druga stranka. Zato z začudenjem ugotavljamo, da predsedstvo NSKS oporeka dejstvu, da sta ZSO in NSKS od leta 1955 dalje legitimna zastopnika globalnih interesov slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

2. IO ZSO ugotavlja, da se za tako politiko NSKS skriva tendenca po monopolizaciji narodnostnega zastopstva in dejstvo, da NSKS v najpomembnejših narodnostnih vprašanjih ne išče več konsenza znotraj narodne skupnosti (šolstvo, plebiscitno proslavljanje itn.)

Slovenska narodna skupnost na Koroškem je pluralistična, naloga osrednjih organizacij pa je, da najdejo najširšo platformo v najosnovnejših narodnostnih vprašanjih. Pri tem gre v prvi vrsti za vsebino politike in šele potem za organizacijske oblike. Govoričenje o poenotenju organizacij je prazna fraza vse dotlej, dokler bo NSKS raje iskal konsenz s Haiderjem, kot z drugo narodnostno organizacijo. Vzhodna Evropa je opustila enopartijski sistem, NSKS pa bi ga rad uvedel znotraj narodne skupnosti.

3. Predsedstvo NSKS Zvezi slovenskih organizacij očita, da zagovarja tezo, da lahko tudi nemško govoreči zastopajo interese narodnostne skupnosti. O taki tezi ni razpravljali ali pa sklepali noben forum ZSO, zato je to zavestna dezinformacija. ZSO se slej ko prej prizadeva za sodelovanje slovenskih in nemško govorečih demokratov v deželi in državi in smatra, da so vsi tisti, ki se skupaj

z nami borijo za demokratične odnose v deželi in državi tudi poklicani, da sodelujejo in soodločajo o vprašanih sožitja in sodelovanja obeh narodnostnih skupnosti. Dober primer za to je slovensko-nemški koordinacijski odbor krške škofije.

Ocena zgodovine koroških Slovencev po letu 1945 je v prvi vrsti stvar objektivnega zgodovinopisja, ki pa ne bo moglo mimo dejstva, da je politiko NSKS dolga leta oblikovala avstrijska ljudska stranka. Skrb za slovenske socialiste, ki jo kaže predsedstvo NSKS, je vsekakor licemerna, ker jih je v zadnjih letih prav NSKS pogosto etiketiral za narodne izdajalce. V zvezi s sosvetom in drugimi vladnimi ukrepi, je očitno, da je NSKS ena izmed redkih manjšinskih organizacij v Evropi – na Vzhodu so se stvari krepko spremenile – ki nekritično hvali koroško in avstrijsko manjšinsko politiko in s tem slabi položaj, politično težo in mednarodni položaj slovenske narodne skupnosti.

4. Nervozen in nerazumljiv napad predsedstva NSKS je očitno v zvezi z razpravo znotraj Zelene alternative glede zasedbe njenega manjšinskega mandata. ZSO bo vodstvo Zelene alternative zaprosila, da glede tega vprašanja poda koroški javnosti avtentično interpretacijo razprav znotraj te stranke. Dejstvo pa je, da je pomemben del bivših in potencialnih volilcev in volilk Zelene alternative nezadovoljen z ravnanjem državnega poslanca Smolleja in je o tem sprožil razpravo znotraj Zelene alternative. Smolle in NSKS očitno nista pripravljena za dialog in demokratično kritiko, temveč skušata s pavšalnimi obtožbami preprečiti razpravo, ki je v demokratičnih družbah samoumevna. Dialog znotraj narodne skupnosti vse bolj obremenjuje dejstvo, da med NSKS, kot narodnopolitično organizacijo, in KEL, kot stranko, ni več ločnice. KEL očitno diktira narodnostno politiko, čemur pa se NSKS podreja. Zato pa je tudi razumljivo, da Koordinacijski odbor koroških Slovencev že dolgo ne more več opravljati svoje koordinacijske funkcije.

Benečanski kulturni dnevi

„Slovenska pomlad: politični pluralizem in vstop v Evropo“ je osrednja tema letošnjih XV. Benečanskih kulturnih dnevov, ki se bodo danes začeli v Špetru/San Pietro al Nativone v Italiji. Namen srečanj je prikazati neposredno podobo političnih, gospodarskih in kulturnih novosti, ki ta čas potekajo v Sloveniji, ter njihov institucionalni okvir v Jugoslaviji. Prvo predavanje na teh dne-

vih bo imel danes pesnik in podpredsednik Socialistične zveze Slovenije, akademik Ciril Zlobec, 23. februarja bo predsednik ZSMS Jožef Školč predstavil cilje svoje liberalne stranke, 27. februarja bo imel svoj nastop predsednik Demosa dr. Jože Pučnik, 16. marca pa bo beneškimi Slovencem govoril član Centralnega komiteja ZKS – Stranke demokratične prenovne Peter Bekeš.

Dne 13. februarja 1990, točno štiri mesece pred svojo osemdesetletnico, je v bolnišnici v Celovcu umrl župnik v Pogorjah, dolgoletni ravnatelj Mohorjeve družbe, član slovensko-nemškega koordinacijskega odbora in častni stolni kapitulat krške škofije, prelat msgr. dr. Janko Hornböck.

Z njim koroški Slovenci izgubljamo brez dvoma najodličnejšo in najbolj zaslužno duhovniško osebnost po drugi svetovni vojni. Zgolj zaradi obnove in sodobne izgradnje Mohorjeve družbe z njenimi številnimi razvejanimi dejavnostmi – tiskarna, založba, knjigarna, nosilka otroškega vrta, zasebne dvojezične verske šole, dveh dijaških domov in študentskega doma „Korotan“ na Dunaju – šteje dr. Janko Hornböck med najpomembnejše zgodovinske osebnosti, ki so od ustanovitve MD pred 140 leti izobraževali in

† prelat dr. Janko Hornböck

kulturno oplajali našega človeka ter s svojim neprecenljivim deležem pri razvoju slovenske kulture klesali podobo ne le slovenske narodne skupnosti na Koroškem, marveč vsega slovenskega naroda.

Rajni je že kot dijak in pozneje kot študent kazal visoke voditeljske vrline, ki so ga naravnost predestinirale za prevzem odgovornih nalog. Kljub svoji skromnosti je bil zaradi svoje bleščeče inteligentnosti in obsežnega znanja, pa tudi zaradi svoje tople človečnosti in ustvarjalne sile že v mladih letih za svoje vrstnike priznana avtoriteta, kar se je pokazalo zlasti na raznih počitniških dijaških sestankih, ki so imele pomembno vlogo pri tedanjem živahnem dijaškem in mladinskem gibanju; še posebej pa ob dejstvu, da je Innsbruck, ko se je pokojni vpisal na inomoški univerzi, postal mimogrede študijski center tedanje koroške slovenske študentske generacije. Izmenoma so se tedensko enkrat zbirali v obiskovalnici pri bogoslovcih v Canisianumu in drugič v privatni sobi kakega študenta v mestu in obravnavali probleme, s katerimi je bilo spričo grozeče nacistične nevarnosti tedaj soočeno naše ljudstvo na slovenskem obrobju. „Pisma študentom“ in nadvse kritično „Innsbruske punktacije“ slovenskemu političnemu vodstvu na Koroškem so viden izraz teda-

nje z narodom povezane študentske generacije, kateri je pripadal tudi dr. Janko Hornböck.

Nacistična oblast in druga svetovna vojna sta razpršili to živo povezano skupino, ki se je po vojni spet znašla pri obnovi opustošenega narodnega in kulturnega življenja.

Dr. Janko Hornböck se je vrnil iz pregnanstva v Wolfbergu, kamor ga je pognal nacizem, in se takoj lotil dela. Ker se nikoli ni zapiral v ozko strokovnost in je bil vselej povezan z vsemi problemi in utripi naše stvarnosti, je prevzel delo tam, kjer je čutil, da bo lahko vložil vse svoje duhovne sposobnosti in ves svoj ustvarjalni zagon za duhovni, kulturni in gospodarski razvoj slovenskega ljudstva na severnem obrobju skupnega slovenskega kulturnega prostora – v obnovo najstarejše slovenske kulturne ustanove Mohorjeve družbe. In tako je in bo zgodovina Mohorjeve družbe v povojnem obdobju neločljivo in trdno zvezana z imenom in delom prelata dr. Janka Hornböcka.

In še to naj bo poudarjeno: kjerkoli je nastopal in delal – tako kot ravnatelj te ustanove kakor kot duhovnik na številnih odgovornih položajih –, povsod je bil dosleden in neustrašen glasnik in zvest tolačač potreb svojega ljudstva!

dr. Franci Zwitter, st.

Dr. Ambrozy: Izstop iz tristrankarskega sporazuma?

Se je predsednik koroških socialistov dr. Peter Ambrozy končno le dokopal do spoznanja, da tako njemu kot tudi njegovi stranki tristrankarski pakt ne le, da ni prinesel nič, temveč da celo iz leta v leto bolj škoduje?

V razgovoru s KTZ je ta teden prvič spremenil doseđano linijo SPÖ v manjšinskem vprašanju in dejal, „da naj bi SPÖ zastopala lastno stališče v vprašanih slovenske narodnostne skupnosti, če vsebinsko ni mogoče doseči sporazumnega stališča.“

Ambrozy se je v intervjuju o šolskem vprašanju tudi jasno postavil proti vsakršni obliki preštevanja manjšine. Nadalje je odklonil tako imenovani „zrelostni izpit“ iz slovenščine.

Priznanja

Te dni so bili številni koroški pedagogi počaščeni s poklicnimi nazivi. Prof. mag. Jože Ropitz je bil imenovan za višjega študijskega svetnika, borovelski učiteljici Hermine Florian in Eva Maria Pauker sta postali šolski svetnici, z naslovom višji šolski svetnik pa so bili povzdignjeni med drugimi tudi Raimund Fister (ravnatelj na Brnci), Janko Millonig (ravnatelj v Šentjakobu) in Franz Sattmann (ravnatelj ljudske šole I v Vrbi).

Prihodnji SV v sredo!

Zaradi obširnega portreta občine Bilčovs boste prihodnji teden prejeli Slovenski vestnik samo enkrat in sicer v sredo, 21. februarja. Pripravljamo vam zanimivo in obširno številko z aktualnimi poročili, komentarji, reportažami ter drugimi prispevki v obsegu 16 strani.

Uredništvo

Svobodnjaki zaostriili pritisk na dvojezično šolo

Svobodnjaška stranka je povečala pritisk na dvojezično šolstvo na Koroškem. Predsednik kluba deželnih poslancev FP dipl. inž. Jörg Freunschlag je na tiskovni konferenci v začetku tedna v Celovcu prisotnim novinarjem naravnost povedal, da je njegova stranka za „restriktivne ukrepe“ pri dvojezičnih ljudskih šolah izven avtohtonega naselitvenega ozemlja ter da naj bi bil vstop v tako dvojezično šolo težji. Kot instrument za tako ravnanje je navedel jezikovni (zrelostni) test, kot ga je že takoj po

tavnega sodišča zahteval njegov strankarski kolega in predsednik, deželni glavar Haider.

Ponovna zahteva po jezikovnem testu za prvošolce izven dvojezičnega ozemlja ter Freunschlagov poskus, z uvedbo prostega predmeta iz slovenščine spodbuditi sedanji dvojezični elementarni pouk na območju dvojezičnega ozemlja, je v slovenskih organizacijah izzvala odločen „ne“. Tako ZSO kot tudi NSKS in KEL so ostro zavrnila načrte FP, koroški Zeleni pa so v tiskovni izjavi

Freunschlagove izjave ocenili za „cinizem“.

Razočaranje in začudenje med slovenski narodnostni skupnosti naklonjenimi novinarji pa je ta tiskovni konferenci povzročil glavni urednik „nt“. Freunschlaga je vprašal ali si lahko predstavlja „Geschäft“, če bi se Slovenci odpovedali dvojezičnim ljudskim šolam izven dvojezičnega ozemlja razen v Celovcu in okrajnih mestih, po drugi strani pa bi FP opustila „jezikovne teste“...

Baritonist prof. Kampaš med nastopom; slavnostna govornica Jasna Novak-Nemec (v sredini)

V znamenju Huga Wolfa

ANDREJ KOKOT

Udeleženci slavnostne prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku, ki sta jo minulo sredo priredili naši osrednji kulturni organizaciji Slovenska prosvetna in Krščanska kulturna zveza, so tokrat doživeli enkratni glasbeni dogodek. Kot vemo, je bila prireditev posvečena 130-letnici rojstva skladatelja Huga Wolfa, mojstra samospetov.

Prirediteljicama je uspelo za interprete Wolfovih samospetov pridobiti odlične soliste, pri čemer nas posebno veseli, da sta poleg Eve Novšak-Houške iz Ljubljane, sodelovala domačina Janez Kampaš in mladi Gabriel Lipuš. Slednja je pri klavirju spremljal Horst Knauder, Novšak-Houškovo pa Milena Josifović. Glasba Huga Wolfa zahteva od pevcev-solistov izredno glasovno virtuoznost in občutek za lirčnost.

Da Novšak-Houškova in Kampaš zmoreta interpretacijo Wolfovih pesmi, ni bilo dvoma, prijetno pa smo bili presenečeni nad mladim baritonistom Gabrielom Lipušem, ki je pravtako suvereno odpel zahtevne skladbe. Posrečen je bil tudi izbor pesmi oz. skladb, ki jih je Wolf napisal na besedila Goetheja, Eichendorfa, Mörikeja in na motive španskih ljubezenskih pesmi. To je bila kratka, a vendarle reprezentativna predstavitev Huga Wolfa.

Močna opora poslušalcem je bil ob tem brez dvoma tudi Miha Vrbinc, ki je z vedrim besedilom razlagal vsebino tekstov in njihove glasbene kompozicije.

O tem, kaj nas Slovence povezuje s skladateljem Hugom Wolfom, je spregovorila slavistka Jasna Novak-Nemec. „Hugo Wolf in mi“ je bil naslov njenih izvajanj. Govornica je sprva opisala življenjsko pot tega umetnika, rojenega v Slovenjem Gradcu in pokopanega poleg znanih avstrijskih skladateljev na Dunaju. „In tu smo zdaj Slovenci, ki smo ob Hugu Wolfu v zadregi: na vsej življenjski poti niti ene slovenske besede, še več:

doma so kar neprikrito nemškutarili.“ Tako je ugotovila Novak-Nemčeva in nadaljevala: „In potem se zgodi, da profesor Jože Leskovar najde nedvoumne zapiske v krstnih knjigah, da so Wolfovi prišli iz Šentjurja, kjer so bili Vouki, da se pod materinim rodom Nussbaumer iz Pliberka skrivajo Orehovniki in Naborjeta iz Mojstrane – kdo bo bolje razumel probleme asimilacije kot Slovenci na Koroškem?“ Novak-Nemčeva nadalje razmišlja: „Ali smemo premišljevat, če bi utegnili biti kaj tipično slovenski ti Wolfovi občutki odtujenosti in potlačenosti v onih tako plemenitih družbah, potrnosti, v katere se je vpletel tudi poskus samomora, pa tisto globoko, skoraj podzavestno hrepenenje po toplem jugu. Ali je to morebiti tisti kompleks Lepe Vide, ki naj bi bil značilen za slovensko psihofizično maravanost in ki se javlja že tam v 12. stoletju? Nesrečni mali Wolf, nevede sin zelo majhnega naroda, je bil in ostal mojster male forme. V njegovi glasbi ne slišimo naših napevov, njegovi navdihni so morali prihajati nekod iz kozmosa, kaj pa vemo o tem kozmosu... Hugo Wolfa je k sreči razumela tista peščica avstro-judovskih in nemških prijateljev. Smo ga Slovenci pripravljene poslušati, doumeti in se spraviti z njimi in ga takšnega, kot je bil, sprejeti tudi pod domačo streho?“ Sprejeli smo ga, in to celo v okviru slovenskega kulturnega praznika.

Mezzosopranoistka Eva Novšak-Houška

Med udeleženci je bil tudi prof. Jože Leskovar iz Slovenjega Gradca (prvi z desne)

Udeleženci slavnostne prireditve so sledili sporedu z veliko pozornostjo

Prešernova proslava na Dunaju

Da slovenski kulturni praznik ni samo praznik v ožji slovenski domovini, temveč da povezuje Slovence povsod po svetu, izpričuje že tradicionalna slovesnost v dunajski palači Pallfy, v kateri se je tudi letos zbrala številna publika v spomin svojega največjega poeta Franceta Prešerna. In prav je poudarila predsednica Kluba Ivan Cankar na Dunaju ob začetku slovesnosti, da „Slovenci na Dunaju drugače praznujemo kulturni praznik kot drugod po svetu, ker je prav Dunaj mesto naših velikih mož“.

Ob navzočnosti številnih častnih gostov – med njimi predstavnik ambasade SFR Jugoslavije Alfons Naberžnik ter znani dunajski kulturni delavec Paul Blaha – je slavnostni govornik letošnjega 8. februarja, pesnik Tone Pavček v širokem loku povezal Prešernovo svobodoljubje, nastalo pred več kot enim stoletjem, s trenutnim političnim položajem in razvojem v Evropi: kar je preroško napovedal Prešeren, se ta čas uresničuje; stoletju nasilja in laži, je nadaljeval Pavček, sledijo trenutki upa, nad in resnice. Prav padec berlinskega zidu pa po Pavčku pomeni propad vsakršnih zidov, tudi tistih v nas samih in to zopet pripelje od realnopolitičnega odnosa do poezije: poezija je tisti učinek in govor ter jezik resnice, ki je venomer korak pred politično stvarnostjo in vsakdanjostjo. To pa je očitno prav v Prešernovem delu in je tudi še danes: preroštvo poezije nemalokrat prehitava nujnost in stvarnost politike. V tem občečloveškem smislu je Tone Pavček želel „vsem, kar nas dobrih je ljudi“ ne samo najboljše ob kulturnem prazniku, temveč – v pravem smislu besede – „Prešernovo stoletje“, v katerem naj se uresničuje vizija „vseh narodov, ki hrepene dočakat dan, da koder sonce hodi, prepri iz sveta bo pregnan“.

Posrečeno proslavitev slovenskega kulturnega praznika na Dunaju sta zaokrožila kvalitetni koncert Slovenskega kvinteta trobil iz Ljubljane ki je igral dela H. Purcella. U. Kreka, J.S. Bacha, V. Evalda ter J. Horowitza ter – že pričakovana in priljubljena – prodajalna razstava slovenskih knjig, ki jo je spet pripravila Založba Drava iz Celovca. V imenu prireditelja je ob koncu Feliks J. Bister povabil na slovesen sprejem.

F.Z.

Bogata tradicija zadružništva

18. januarja 1990 je bil v Celju ustanovni občni zbor Zadružne kmetijske banke Ljubljana, ki zdaj deluje kot delniška družba. V okviru slovesnega ustanovnega zbora je spregovoril tudi predsednik Zveze slovenskih zadrug Mihael Antonič. Njegov pozdravni govor objavljamo v celoti.

„V veliko veselje in čast mi je, da smem danes kot predsednik Zveze slovenskih zadrug v Celovcu prisostvovati pomembnemu trenutku ustanovitve nove zadružne kmetijske banke, delniške družbe, Ljubljana, na zgodovinskih tleh, kot to omenjate v vašem vabilu na ustanovni občni zbor.

Zveza slovenskih posojilnic, ki je bila leta 1883 ustanovljena v Celju, je imela člane tudi na avstrijskem Koroškem, saj je bilo po njeni ustanovitvi veliko število slovenskih hranilnic in posojilnic na Koroškem včlanjenih tudi v to celjsko zvezo.

Kot morda veste, imamo tudi na Koroškem bogato tra-

dicijo zadružništva, saj je bila leta 1972, eno leto pred razglasitvijo zadružnega zakona v avstrijski monarhiji, že ustanovljena prva slovenska kreditna zadruga, ki se je imenovala „Hranilnica in Posojilnica Št. Jakob v Rožu“. Pobudnik te ustanovitve je bil dr. Valentin Janežič, sicer zdravnik v avstrijski vojski. Velikokrat se je mudil na Češkem in zato je bila kreditna zadruga v Šentjakobu v Rožu ustanovljena po češkem zgledu. Pri ustanovitvah nadaljnjih kreditnih zadrug pa so imeli velik vpliv duhovniki, kot so to bili M. Vošnjak, Janez Evangelist Krek idr.

Danes poleg Zveze sloven-

skih zadrug – Zveze Bank združujemo še devet samostojnih zadružnih posojilnic s 23 filialami in upravljamo s skupaj 2 milijardama šilingov vlog.

Veselimo se z vami, da zopet obnavljate ali na novo vzpostavljate preizkušene zadružne strukture, ker so tudi avstrijski zadružniki, in pri tem še prav posebno slovenski zadružniki v Avstriji, mnenja, da je zadružna struktura še danes zelo aktualna in da je najbolj demokratična oblika vodenja nekega podjetja.

Vedite, da smo ponosni na vašo iniciativo, pogum in ustvarjalnost. Spoznali ste, da se mora realnost spet zbuditi in dati sedanjemu času pravi pečat. Prebuditi gospodarstvo iz njegove letargije v novo življenje in mu vrniti imuniteto, da bo moglo kljubovati vsem napadom na svojo identiteto. Iz dolgotrajne prakse rečeno: če bodo poslovodje – direktorji in ves delovni kader dobri, to pomeni, če bomo pošteno in pošteno delali, odbori pa dobro svetovali in nadzorovali, se vam konkurence ne bo treba bati. Vlagatelji vam bodo zagotovljeni. Upravljali boste z lastnim denarjem in z denarjem vlagateljev. Od zdaj dalje boste z lastno močjo kovali boljšo gospodarsko bodočnost. Naj bo današnji občni zbor vaš in naš velik praznik. Naj vas spremljajo naše iskrene želje za uspeh.“

Počastitev odbornikov

Dne 8. dec. 1989 se je zadruga na Brnci spomnila in počastila bivšega poslovodjo Stanka Gastla, ki je bil tudi nekaj let član njenega upravnega odbora. Od 1. 1. 1966 pa vse do svoje upokojitve maja 1982 je bil Stanko Gastl poslovodja zadruga na Brnci. Od upokojitve pa do občnega zbora 31. 12. 1989 je bil član nadzornega odbora. Predsednik upravnega odbora Franc Gallob je ob tej priložnosti bivšemu poslovodju izrekel zah-

valo in mu izročil skromno darilo.

Na isti dan je vodstvo zadruga počastilo tudi bivšega člana upravnega odbora KGZ Brnca Franca Uršiča, pd. Komatarja iz Malošč, ki je bil od ustanovitve zadruga v letu 1950 39 let član upravnega odbora. Tudi njemu je predsednik upravnega odbora Franc Gallob v imenu zadruga izrekel zahvalo za njegov trud in v korist brnške zadruga.

Podpredsednik VO Folti Kargl, bivši predsednik NO Gori Robič, bivši poslovodja Stanko Gastl, predsednik UO Franc Gallob in poslovodja Pepi Oschgan (na levi sliki), Folti Kargl, Gori Robič, go. Uršič, bivši član UO Franc Uršič, Franc Gallob in Pepi Oschgan (na desni sliki).

Zadružništvo

Informacije Zveze slovenskih zadrug ter v njej vklju

Prvi poslovni p... zadružništva za

PIŠE JOZA HABERNIK,
poslovodja ZSZ

Za poslovno leto 1989 lahko ugotovimo, da so poslovni rezultati na denarnem sektorju pri posojilnicah ter Zvezi slovenskih zadrug, kar dobri. Čeprav kako posebno navdušenje ni na mestu, pa je le treba korektno ugotoviti, da je poslovanje potekalo v ugodnih okoliščinah in z marljivim angažiranjem vseh odgovornih in temu primeren je tudi rezultat. Pri posojilnicah so krediti narasli s 462 milij. v letu 1988 na 560 milij. v letu 1989, kar pomeni skoraj 21% porasta. Hranilne vloge in ostale vloge nebančnih ustanov so se povečale z 1,034 milijarde za 84 milijonov na 1,118 milijarde, kar pomeni povišanje za dobrih 8%. Tudi bilančne vsote posojilnic za leto 1989 bodo za kakih 8% višje kot v letu poprej.

Na Zvezi slovenskih zadrug so krediti porasli s 412 milij. v letu 1988 na 586 milij., kar pomeni za 42% in je nadpovprečno. Hranilne vloge so porasle z 280 milij. na 316 milij., torej kar za 13%, vloge Posojilnic-Bank ter ostalih domačih in inozemskih bank pri Zvezi slovenskih zadrug pa z 801 milij. na 880 ali za skoraj 10%. Bilančna vsota

Zveze slovenskih zadrug pa je v letu 1989 preseгла 1,4 milijarde in bo za kakih 10% večja kot v letu poprej.

Tako znatno povečanje vlog, kakor tudi močnejše povpraševanje po posojilih in kreditih kaže, da se iz leta v leto povečuje zaupanje v naše slovenske denarne ustanove na Koroškem. Pomembna pridobitev Zveze slovenskih zadrug v letu 1989 je tudi priključitev na mednarodni plačilni sistem SWIFT, kar nam omogoča hitro oddajanje in sprejemanje plačilnih nalogov za naše stranke in s tem nudimo boljši servis z našimi bančnimi storitvami.

V letu 1990 pa se bo Zveza slovenskih zadrug lotila pomembnega projekta, to je povečanja svojih bančnih prostorov v Pavličevi ulici. Zaradi vse večjega obsega bančnih poslov je poslovna stavba ZSZ že zdavnaj premajhna, kar velja predvsem za bančni prostor, kamor pride dnevno med 400 in 500 strank. Ker je ZSZ v letu 1988 dosegla že preko 13 milijard šil. prometa z inozemstvom in v tem oddelku zaposluje že 8 ljudi, bomo morali razširiti tudi prostore tega oddelka.

Enako velja tudi za kreditni oddelek, ki je znatno povečal svoje poslovanje. Urejena in dobro organizirana sta sedaj tudi revizijski

Bilančna vsota posojilnic

v milij. šil.	1988	1989
kreditni	462	560
hranilne vloge in ostale vloge	1.034	1.118

Posojilnica-Bank Železna Kapla

12. decembra 1989 je imela svoj redni občni zbor Posojilnica-Bank Železna Kapla. Predsednik upravnega zbora Rapold je v hotelu Obir lahko pozdravil lepo število kapelskih zadružnikov ter skoraj ves upravni in nadzorni odbor. Še prav pristrčno je pozdravil predsednika Zveze slovenskih zadrug Mihaela Antoniča in višjega revizorja Franca Kristofa.

Dnevni red občnega zbora je zajemal poročila, potrditev zaključnega računa ter sprejem novih pravil, ki vsebujejo potrebne spremembe v zvezi z zakonom o kreditnem gospodarstvu. Po poročilu upravnega odbora, ki ga je podal predsednik Andrej Rapold, ter poročanju predsednika nadzornega odbora Mihija Kucharja je bila predstavljena bilanca za leto 1988, iz katere navajamo glavne podatke:

- bilančna vsota – 139 milij. šil. ali 9% več kot v letu poprej
- bančni promet – 2 milijardi šil.
- lastni kapital – 5,7 milij. ali 4% bilančne vsote
- hranilne vloge – 121 milij. ali 9 milij. več kot v letu poprej
- letni dobiček – 58.000 šil.

Višji revizor Franc Kristof in revizorka mag. Katarina Kropiunig sta v revizijskem poročilu potrdila, da so odbori ter poslovodje v Železni Kapli v letu 1988 poslovali pravilno in uspešno. Nekaj skrbi ima Posojilnica-Bank še zato, ker bo treba ob koncu leta 1991 vsa osnovna sredstva pokriti z lastnim kapitalom. V ta namen je posojilnica v letu 1989 prodala „Štručevo hišo“ poleg zdravilišča v Železni Kapli.

V tem času seveda tudi kapelsko posojilnico prizadene dejstvo, da je pred nedavnim prenehala delovati Tovarna celuloze Obir in da bo to zaprtje vplivalo tudi na njeno poslovanje, saj imajo mnogi sodelavci iz Železne Kaple svoje poslovne odnose s Posojilnico-Bank Železna Kapla. Kljub temu pa ni treba vreči puške v koruzo, treba se je pač še bolj prizadevati za dobre posojiljemalce in stranke. Na občnem zboru je bilo tudi ocenjeno, da poslovna bilanca v Miklavčevem deluje rentabilno in se sama vzdržuje. Nato je bila s glaslošno potrjena bilanca. Izglasovana je bila razrešnica upravnemu ter nadzornemu odboru. Zaradi večje oddaljenosti Železne Kaple od poslovnih centrov in tudi zaradi skromnega trgovskega prometa z obiskovalci iz Slovenije – kar je posledica slabe prometne

KGZ Dobrla vas

Na izrednem občnem zboru Kmečke gospodarske zadruga Dobrla vas dne 10. januarja 1990 je bil potrjen sporazum s Kmečko gospodarsko zadrugo Železna Kapla, ki določa, da bo dobrolska zadruga odslej podružnica Kmečke gospodarske zadruga Železna Kapla. Zaradi težav, v katere je zadruga zabredla v zadnjih letih, je tako sodelovanje nujno potrebno, saj bo poslo-

vanje v Dobrli vasi potekalo odslej bolj racionalno in pod strokovnejšim profesionalnim vodstvom. Skoraj večino osebja v Dobrli vasi bo kapelska zadruga prevzela in računati je s tem, da se bo tudi sortiment v Dobrli vasi nekoliko spremenil oz. izboljšal. S to združitvijo se bodo sodelavci bolj specializirali in možno je, da bodo sodelavci iz Dobrle vasi pomagali v Železni Kapli in obratno.

Knjigovodstvo bo poenostavljeno in bolj učinkovito, zmanjšala pa se bo tudi skladiščna vrednost. Racionalnejša bo tudi izraba prevoznega parka, s čimer je pričakovati, da se bo izboljšala tudi dostava kupcem. S tem sodelovanjem je izpoljena želja mnogih zadružnikov po boljšem servisu, po racionalnejšem poslovanju in preglednejši politiki sortimentov.

Hak

Hak

Podatki našega leta 1989

ter knjigovodski oddelek. Priključitev na računalniški center na Dunaju se je vsekar obnesla.

Na blagovnem sektorju se nekatere zadrage še vedno srečujejo s težavami, ki pa jih bomo morali v letošnjem in naslednjih letih reševati skupno. Naloga zadrug marketov je oskrbela bližnje okolice (Nahversorgung), kar pa ni vedno dobičkonosno in povzročča, da morajo zadrage doseči določen promet na zaposlenega in oskrbovati dovoljšnje število gospodinjstev. Odločilna je tudi površina prodajnih prostorov. V letu 1989 je bila izdelana mednarodna študija o poslovanju naših blagovnih zadrug, katere ugotovitve bo treba upoštevati in izvajati. V zadnjem času so koroški časopisi precej pisali o zapiranju in o umiranju malih trgovin na podeželju, ki jih ni mogoče voditi rentabilno. Zato velja tudi za naše združništvo, da bomo morali premisliti o obstoju nekaterih malih postojank, ki ne morejo biti rentabilne, ali pa njihove stroške zmanjšati na najnižji možni nivo.

Treba pa je poudariti, da so vsi ti večji stroški blagovnih zadrug upoštevani v bilancah zadrug, posojilnic ter Zveze slovenskih zadrug. Skupna bilanca slovenskega združ-

Dipl. trg. J. Habernik

ništva je torej dobra, pozitivna in razveseljiva. Kljub temu pa je treba povsod zmanjševati stroške in poslovati bolj rentabilno, tako da bo skupna bilanca izkazovala še boljše rezultate.

Slovensko združništvo je gospodarska organizacija, ki si mora služiti svoj denar sama, in ne živi od kakih subvencij. Zato je potrebno stalno prilagajanje gospodarskim tokovom in trendom. Mišljenje, da se nikjer ne da ničesar spremeniti, je napačno. Naše združno gospodarstvo pa je tudi del avstrijskega gospodarstva, ki težišče svojega poslovanja usmerja v regijo Alpe-Jadran.

Bilančna vsota Zveze slov. zadrug

v milij. šil.	1988	1989
krediti	412	586
hranične vloge	280	316
vloge posojilnic ter ostalih bank	801	880

Posojilnica-Bank Bilčovs

9. decembra 1989 je bil v društveni sobi v Bilčovsu redni občni zbor Posojilnice-Bank. Navzoči člani so z zanimanjem sledili poročilu o poslovanju upravnega in nadzornega odbora ter revizorjem Zveze, ki so poročali o izredni reviziji in računskem zaključku za leto 1988.

Predsednik upravnega odbora Anton Krušič je v svojem poročilu obvestil člane o delovanju odbora ter o pozitivnem razvoju domače banke. Tako je posojilnica poslovno leto 1988 zaključila z lepim letnim dobičkom v višini 800.000 šil. Tudi za tekoče leto se obeta kar zadovoljiv poslovni uspeh.

Revizorja Kristof in mag. Katarina Kropiunig sta poudarila, da s strani zveze še vedno ostaja želja po združitvi posojilnice Bilčovs s posojilnico Hodiše-Skofiče. Organizacijsko in tudi personalno

bi bila taka združitev koristna. Nova posojilnica bi še lažje zadovoljevala potrebe domačega gospodarstva. Predsednik Krušič je v svojem odgovoru poudaril, da odbor posojilnice o taki gospodarski združitvi razmišlja že dolgo, pravzaprav že od združitve s Kotmaro vasjo, in da so bili v Bilčovsu in Kotmari vasi že sprejeti ustrezni sklepi. Za nadzorni odbor je poročal njegov podpredsednik Folti Kropivnik in poudaril, da odbor stalno nadzoruje poslovanje banke. Oba predsednika sta se posebej zahvalila nameščencem posojilnice in članom za zaupanje domačemu kreditnemu zavodu.

Predsednik Krušič je občni zbor zaključil z željo, da bi se Posojilnica-Bank Bilčovs tudi v bodoče ugodno razvijala in koristila domačemu gospodarstvu.

Franc Kristof

Občni zbori

Kmečka gospodarska zadruga Pliberk

Na rednem občnem zboru Kmečke gospodarske zadruge Pliberk, ki je potekal na praznik Treh kraljev, 6. januarja 1990 v kletnih prostorih Posojilnice-Bank Pliberk, se je zbralo nad 50 zadržnikov iz Pliberka in okolice. Udeležili so se ga tudi predstavniki ostalih dveh zadrug v občini Pliberk, in sicer od posojilnice poslovodji Joško Nachbar in Jurij Mandl, predsednik nadzornega odbora Janez Apovnik ter podpredsednik upravnega odbora Stanko Vavti, od Živinorejske zadruge za Libuče in okolico po njen predsednik Alojz Možina. Od Zveze slovenskih zadrug sta se občnega zbora udeležila poslovodja dip. trg. J. Habernik ter višji revizor Franc Kristof. Poročilo upravnega odbora je podal predsednik inž. Fridl Kapun, poročilo nadzornega odbora pa predsednik Valentin Kumer.

Razvoj zadruge v zadnjih letih je razveseljiv, saj je bil letni rezultat v zadnjih štirih letih vedno pozitiven. Promet zadruge se je brez import-eksportnega oddelka v letu 1989 povzpela na 83,8 milijona šil., kar je 11 milijonov ali 15% več kot v letu poprej. Zadruga je v letu 1989 zaposlovala skupaj 44 oseb, od tega 10 vajencev in 6 pol-dnevno zaposlenih. Njena import-eksportna firma, pri kateri je udeležena Železarna Ravne, je leto 1989 zaključila pozitivno in imela 75 milijonov šil. prometa. K porastu prometa zadruge je predvsem prispevalo dejstvo, da je bil v

zadnjem tromesečju leta 1989 še posebno močan obisk kupcev iz Slovenije. Leto 1988 je zadruga zaključila s 130.000 šil. dobička, podoben rezultat pa je pričakovati tudi za leto 1989. Vodstvo zadruge pa ne misli počivati, temveč namerava svojo ponudbo prilagajati potrebam tržišča. Tako je predsednik inž. Fridl Kapun poročal, da nameravajo v naslednjih letih agrarni ter gradbeni oddelek preseliti v Šmihel, kjer bi, če bo prišlo do sodelovanja s Kmečko gospodarsko zadrugo Globasnica, te produkte bolj racionalno tržili. Ker je v letošnjem letu uvoz v Slovenijo precej liberaliziran in je od tam pričakovati tudi kupce-grosiste, nameravajo halo v Pliberku, kjer so skladiščene agrarne potrebščine, preurediti v market, kjer bi grosisti lahko kupovali robo kar na paletah ali po paletnih enotah. Zaradi sproščene gospodarske ureditve v Jugoslaviji razmišljajo tudi o tem, kako bi se v Sloveniji udeležili pri

kakem marketu, ki bi prodajal njihovo robo.

V imenu občine se je zadrugi za podporo kulturnih, športnih in drugih dejavnosti zahvalil mestni svetnik Jože Partl. Ob tej priliki so se za gmotno podporo zahvalili tudi predstavniki pliberških slovenskih društev.

V imenu Zveze slovenskih zadrug se je vsem odbornikom ter sodelavcem za dobro sodelovanje zahvalil poslovodja dipl. trg. J. Habernik, ki je tudi poudaril, da si na ZSZ želijo še boljšega in učinkovitejšega sodelovanja s pliberško zadrugo. Poleg tega je izrekel tudi nekaj misli o demokratičnem vodenju zadrug ter poudaril, da velikost zadruge ni vse in da na svetu ni tako, da veliki požrejo male, ampak da hitrejši požrejo počasnejše. Zato je nujno potrebno, da je poslovanje naših zadrug bolj učinkovito in da poslovodje ter odbori hitreje prilagajajo svojo poslovno politiko potrebam trga.

Na občnem zboru Kmečke gospodarske zadruge v Pliberku: poslovodja Stanko Čik, predsednik NO Valentin Kumer in predsednik UO Fridl Kapun (z leve).

Posojilnica-Bank Podjuna-Dobrla vas

Posojilnica-Bank Podjuna - Dobrla vas je opravila svoj občni zbor v kulturnem domu v Dobrli vasi v nedeljo, dne 12. novembra 1989. Poleg običajnih poročil odborov in revizije, ki so jih podali predsednik upravnega odbora Martin Wastl, predsednik nadzornega odbora Jože Golavčnik in višji revizor Zveze slovenskih zadrug Franc Kristof, je diskusija tekla v glavnem o zaključku preureditve novih prostorov Posojilnice-Bank v Dobrli vasi ter o poslovanju v Velikovcu in drugih filialah. Razvoj Posojilnice-Bank Podjuna v letu 1988 je bil razveseljiv, saj je lastni kapital narasel na 3,6% bilančne vsote. Kljub temu bo treba v prihodnje zaslužiti letno okrog 500.000 šil. da bo posojilnica lahko zadostila zakonu o kreditnem gospodarstvu glede jamstvenega kapitala, ki bo moral v osmih letih znašati 4,5% bilančne vsote ter v polni meri pokrivati vsakoletni bilančni prirastek.

Pododbor posojilnice je tudi z gledno oskrboval posojilnične gozdne parcele. Bilančna vsota je narasla na

skoraj 156 milijonov šil., kar nekako odgovarja normalnemu porastu. Raiffeisenkasse Eberndorf ima bilančno vsoto 950 milj. Pri sprejetju novih pravil se je razvnela diskusija o tem, ali je pametno in dopustno, da ima posojilnica možnost nalagati denar, ki ga ne porabi za kredite svojim strankam, ne samo na Zvezi slovenskih zadrug, ampak tudi pri drugih bančnih ustanovah. Zastopniki Zveze slovenskih zadrug so poudarili, da bi odmikanje od tega načela pomenilo, da se oddaljujemo združnemu principu, ki pač temelji na tri-

stopenjski zgradnji združništva. Če je Zveza slovenskih zadrug kot centrala nekako primorana, da v težavah vsestransko pomaga, potem mora imeti tudi možnost, da se ji to omogoči. Kjer obstajajo pravice, morajo obstajati tudi dolžnosti.

Občnega zbora se je udeležil tudi častni predsednik Posojilnice-Bank Podjuna, gospodar Stefan Sienčnik st., kateremu so navzoči združniki zaželeli, da bi bil posojilnici še dolgo v pomoč z nasveti in da bi ostal še čil in zdrav.

Hak

Sprememba imena firme Jugo-Trade

S 1. januarjem 1990 se je firma Jugo-Trade, eksport-import, Dunaj preimenovala v Karanta Handelsgesellschaft m.b.H. Tozadevna sprememba družabniške pogodbe je bila opravljena že v letu 1989. Vzrok za spremembo imena je bil izključno

le v poslovnosti, ker je ime firme dajalo vtis, da so lastniki iz Jugoslavije, čeprav je firma v stoprocentni lasti Zveze slovenskih zadrug v Celovcu. Leto 1989 je firma Jugo-Trade zaključila z pozitivnim rezultatom. Tudi firma Petrol-Trade na Dunaju, pri kateri je večinsko udeležena firma Jugo-Trade, je bila v tem letu bolj uspešna na mednarodnem trgu nafte.

KARANTA

Zadružni list

Informacije Zveze slovenskih zadrug ter v njej vključenih podjetij, zadružnih marketov in posojilnic

Kapitalni dohodki in njihovo obdavčenje v Avstriji

Veliko se govori o **dohodkih iz kapitalnega ali denarnega premoženja**, a le malokdo ve, kaj v Avstriji sploh štejejo k dohodku iz takega premoženja (Einkünfte aus Kapitalvermögen). Ne smemo pozabiti, da davčnega zakonodajalca zanima vse, kar je v zvezi z denarjem in premoženjem.

Kaj šteje k dohodku iz kapitalnega/denarnega premoženja?

1) **Dividende** (delež na dobičku), ki ste jih prejeli, če ste bili kot družabnik udeleženi pri **družbi z omejenim jamstvom** (Ges. m.b.H.), **pri delniški družbi** (Aktiengesellschaft), **pri obrtni in gospodarski zadrugi** (Erwerbs- u. Wirtschaftsgenossenschaften).

2) **Delež pri dobičku, ki ste ga prejeli iz udeležbe pri neki trgovski družbi kot tihi družabnik** (stiller Gesellschafter).

3) **Vse obresti iz vseh kapitalnih terjatev**, če imate **hranilne vloge**, če ste dajali **posojila**, če imate vrednostne **papirje**...

Iz tega že lahko razberete, da se davek **ne plačuje samo** za obresti iz hranilnih vlog, vrednostnih papirjev in podobno, **temveč** tudi za dividende, ki ste jih prejeli kot družabnik kapitalnih družb, zadrug in iz udeležbe kot tihi družabnik.

Kako se ti dohodki obdavčijo?

a) Dividende iz udeležbe pri družbi z omejenim jamstvom, delniški družbi, zadrugi ter tihi družbi se po novi davčni reformi (torej po 1. 1. 1989) obdavčijo s 25%. Pomembno je, da imajo te družbe, od katerih prejmete dividende, sedež v Avstriji (samo tedaj se obdavči s 25%). Ta davek (imenujemo ga tudi davek na dobiček trgovskih družb) tako rekoč v **Vašem imenu** iz ekonomskih razlogov plača družba. Kljub temu ostanete nosilec davka Vi – pa čeprav ga za Vas plača družba. To je podobno obdavčenju na področju davka od zaslužka (Lohnsteuer), kjer mesečni davek za delojemalca finančnemu uradu plača delodajalec.

Primer: Kot družabniku avstrijske družbe z omejenim jamstvom se Vam je za leto 1989 izplačala dividenda v višini 100.000 šilingov. Družba Vam bo prenakazala samo 75.000 šilingov, ker si bo 25.000 šilingov pridržala kot davek na dobičke trgovskih družb. Kot družabnik morate te dividende v davčni napovedi (Steuererklärung) za leto 1989 prijaviti Vašemu finančnemu uradu. V teku postopka za odmero davka

(Steuerveranlagung) Vam bo finančni urad pri izračunavanju dohodnine za leto 1989 upošteval zgoraj omenjeni davek, katerega ste v našem primeru za dividendo že plačali.

Iz tega primera že lahko razberete, da davek na dohodke (Einkommensteuer) ter davek na kapitalno premoženje **nista eno in isto** – iz tega vzroka „kapitalni davek“ v določenih primerih lahko upoštevate pri dohodnini.

b) Za vloge pri bankah ter vrednostne papirje znaša „kapitalni davek“ 10%. Pri tem se ne obdavči vrednost vloge oz. vrednostnega papirja, **temveč samo obresti**, ki jih prejmete za bančne vloge oziroma vrednostne papirje. Ta davek v višini 10% imenujemo davek na donos kapitala.

Za katere obresti Vam ni treba plačati davka na donos kapitala?

● za obresti pri tako imenovanih vlogah na vpogled (Sichteinlagen) – torej žirokontih;

● za hranilne vloge, ki se Vam obrestujejo z osnovno obrestno mero (Eckzinssatz).

Važno je (in tega ne morem dovoljkrat ponoviti!), da se davek na donos kapitala (Kapitalertragssteuer) ne sme zamenjati z davkom na dohodke (Einkommensteuer). To se odraža v tem, da so določene obresti, ki so oproščene davka na donos kapitala (kratkot „kapitalni davek“), **kljub temu** zavezane davku na dohodke.

Primer: Kot sem že prej omenil, se Vam za obresti na žirokontih oziroma hranilnih vlogah, ki so obrestovane z osnovno obrestno mero, ne sme odtegniti „kapitalni davek“. Kljub temu morate te obresti prijaviti finančnemu uradu, ker morate zanje plačati letno dohodnino /torej davek na dohodke. V primeru, da ste za obresti iz Vaših hranilnih vlog oziroma vrednostnih papirjev plačali „kapitalni davek“ (ker ste na primer prejeli obresti, ki so bile višje od osnovne obrestne mere), si kapitalni davek lahko vštete pri letni dohodnini.

Kako se upošteva davek na donos kapitala (kapitalni davek)?

Iz naslednjega primera lahko razvidite, kako se upošteva davek na donos kapitala pri letni dohodnini.

Primer: Delojemalca Janez A. ima kot delavec tovarne O. v letu 1989 dohodke iz nesamostojnega dela v višini 350.000 šilingov. Poleg tega je v letu 1989 varčeval pri slovenski posojilnici, tako da je za hranilno vlogo prejel obresti, ki so bile nad osnovno obrestno mero (Eckzinssatz). S tem je celoten del letnih obresti zavezan davku na **donos kapitala** (Kapitalertragssteuer) ter **davku na dohodke** (Einkommensteuer). Davku na donos kapitala so obresti Janeza A. zavezane zato, ker so bile višje od osnovne obrestne mere in tako niso več oproščene tega kapitalnega davka.

Recimo, da so letne obresti Janeza A. v letu 1989 24.000 šilingov. V tem primeru si bo banka pridržala 10% obresti kot „kapitalni davek“ (torej 2.400 šilingov) in ga (v imenu Janeza A.) plačala finančnemu uradu. S tem bo Janez A. po odtegu kapitalnega davka od celotnih obresti imel samo še 21.600 šilingov. Ker ima naš delojemalca poleg dohodkov iz nesamostojnega dela še dohodke iz kapitalnega premoženja (namreč obresti), je dolžan, da te obresti v davčni napovedi prijavi finančnemu uradu. V teku postopka za odmero davka bo finančni urad našemu delojemalcu pri izračunavanju dohodnine za leto 1989 upošteval kapitalni davek v višini 2.400 šilingov.

Iz tega primera lahko razberete, da je treba v Avstriji teoretično vse dohodke iz kapitalnega premoženja (po navadi so to obresti) javiti finančnemu uradu. Ker je ta stvar za finančno upravo skoraj neizvedljiva, so v Zveznem ministristvu za finance našli sledečo rešitev, ki velja od 1. 1. 1990 dalje: Letnih obresti do višine 300 šilingov v bodoče ni treba javiti finančnemu uradu.

dr. Marian Wakounig

Tečaj bančne angleščine

Štiri cele dneve (ob petkih in sobotah) so se sodelavci inozemskega ter kreditnega oddelka, osem po številu, intenzivno šolali v strokovni bančni angleščini. Pod strokovnim vodstvom znane izkušene prevajalke z Dunaja so obravnavali tematiko strokovnih izrazov, ki so za delo v teh oddelkih v splošni rabi v angleščini. Pri tem gre predvsem za kreditne pogodbe, bančne garancije, akreditive ter drugo spremljajočo korespondenco v angleškem jeziku.

V mednarodnem bančnem poslovanju je na prvem mestu seveda angleščina, sledijo pa ji francoščina in nemščina. Tudi korespondiranje z italijanskimi in v večji meri tudi z jugoslovanskimi bankami, razen v Sloveniji, poteka v angleškem jeziku. Instruk-

Izobraževanje nameščencev Posojilnice-Bank iz ZSZ

Izobražen in strokovno podkovan kader je kapital posojilnic, zveze ter zadrug. Zato Zveza slovenskih zadrug temu posveča veliko pozornost. Naj navedemo nekaj izobraževalnih tečajev in šolanj v letu 1989.

1. Šolanje v Gradcu:

a.) Osnovno šolanje I (3 tedne):

Mag. Kulmesch Janko in Pukel Reinhard (ZSZ), Ibounig Wilma (Posojilnica-Bank Borovlje), Pörsch Stanko (Posojilnica-Bank Hodiše-Skofiče), Kumer Lorenz (Posojilnica-Bank Pliberk)

b.) Osnovno šolanje II (4 tedne):

Mag. Kulmesch Janko in Pukel Reinhard (ZSZ), Ibounig Wilma (Posojilnica-Bank Borovlje), Gregorn Peter (Posojilnica-Bank Železna Kapla)

c.) Knjigovodstvo (2 tedna):

Mochar Josef, Galo Erwin in Hirm Jakob (ZSZ), Olip Claudia (Posojilnica-Bank Borovlje)

Skupno je bilo v Gradcu na šolanju 13 sodelavcev. V letu 1990 se bo tam šolalo 16 sodelavcev.

2. Raiffeisnova akademija na Dunaju:

a.) Strokovno šolanje bančništvo I (5 tednov):

Mochar Josef in Mag. Kulmesch Janko (ZSZ), Karner Lorenz (Posojilnica-Bank Podjuna), Olip Metod (Posojilnica-Bank Železna Kapla)

Božičnica Zveze slovenskih zadrug

Okrog 80 sodelavcev Zveze slovenskih zadrug, njihovih družinskih članov ter članov upravnega in nadzornega odbora se je 15. 12. 1989

zbralo na božičnici v hotelu Obir v Železni Kapli. V pozdravnem nagovoru se je predsednik Zveze slovenskih zadrug Mihael Antonič dotaknil nekaterih problemov, ki so nastali v letu 1989 in ki so bili uspešno rešeni, ter se vsem sodelavcem ter odbornikom zahvalil za njihovo dobro sodelovanje v prejšnjem letu. Pozval jih je k še boljšemu delovanju letos, ko slovensko zadružništvo čakajo novi izzivi. Vsak sodelavec v slovenskem zadružništvu naj bi delal tako, kot bi delal zase, kajti samo tako se bomo ob vse večji konkurenci uspeli obdržati, je menil predsednik.

Zahvalo sodelavcem je izrekel tudi poslovodeči podpredsednik nadzornega odbora, podžupan Janez Hudl. V imenu obratnega sveta se je za sodelovanje zahvalil njegov predsednik, strokovni revizor Janko Oitzl. Ob petju kvarteta bratov Smrtnik, ob domačih vižah harmonikarja Egidija Wölcherja ter z zabavo v kletni diskoteki hotela Obir se je iztekla tradicionalna božičnica ZSZ.

b.) Seminarji:

Informatika, 3 dni, (vsi poslovodje posojilnic), Ocena podjetij, 3 dni, (dipl. trg. J. Habernik/ZSZ), Bančna angleščina, 4 dni, (9 sodelavcev ZSZ), Vrednostni papirji, 4 dni, (10 sodelavcev ZSZ in posojilnic), Avstrijsko izpodbitveno pravo (VR Franc Kristof), Nevarnosti v kreditnem poslovanju (VR Franc Kristof)

3. Slovenščina/ dr. Apovnik/Pliberk:

Tečaj „Slovenščina v trgovini“ (KGZ Pliberk – 30 sodelavcev)

4. WIFI – tečaji:

a.) **Računovodstvo 1:** Mag. Kulmesch Janko, Wedenig Ludmila, Dragaschnig Hanzi

b.) **Računovodstvo 2:** Hirm Jakob, Wedenig Ludmila, Dragaschnig Hanzi

c.) **Računovodstvo – izpit:** Wedenig Ludmila, Dragaschnig Hanzi

d.) **Bilančno računovodstvo 1:** Rehsmann Maria, Wedenig Ludmila

e.) **Obračunavanje plač:** Hirm Jakob, Rehsmann Maria

f.) **Obračunavanje plač – izpit:** Rehsmann Maria

g.) **Obračunavanje plač – seminar:** Hirm Jakob, Oitzl Janko (3 seminarji)

h.) **Obračunavanje bolniških dopustov:** Oitzl Janko

i.) **Italijanščina:** mag. Kropiunig Katarina, dipl. trg. J. Habernik

j.) **Angleščina:** Wicher Ingrid

k.) **Slovenščina:** Wabnegger Christine

TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV LJUBLJANA	TE DNI NA TELEVIZIJI
---------------	---------------	--------------	----------------------

PE 16.2.	9.05 Alf; 10.30 Seksomba; 14.05 Propad rimskega imperija; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Stari; 21.10 Dinastija – Denverski klan; 22.05 Pogledi s strani; 22.22 Za ljubitelje filma; 22.45 Mož, ki je pustil mačke plesati; 0.35 Aktualno; 0.40 Serie Rose; 1.10 Poročila.	11.55 Šport; 16.40 Leksikon umetnikov; 16.45 Hotel; 17.30 Družina človek; 18.00 Alf; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Knoff-Hoff-show; 21.20 Novi filmi; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Šport; 22.50 Dama Edna Megastar; 23.40 M. P. Flying cirkus; 0.45 Lunini ljubljenci; 2.25 Poročila.	9.25 Spored za otroke: Sokoli; V hribih se dela dan; Pozdrav iz...; 12.00 SP v smučarskih skokih; 16.30 Dnevnik; 16.45 Športna zaslanka; 16.50 Tednik; 17.55 Spored za otroke: Pojdi nekam; Žingala mingala; Otroci glasbe; Primeri inšpektorja Potice; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Nafta; 21.15 O. Barski; Plačanec; Dnevnik.
SO 17.2.	9.05 Alf; 11.00 Dediščina Guldenburgovih; 14.05 7. kontinent; 14.35 Petrograjske noči; 16.00 Otroški Wurlitzer; 18.00 Pogledi s strani – revija; 18.30 Nogomet; 19.00 2x7 – sedem dni sporeda na 2 kanalih; 19.30 Čas v sliki; Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Kdor reče A; 22.15 Sedem dni v maju; 0.10 Aktualno; 0.15 Mandragola; Exlibris.	11.15 Šport; 15.10 Leksikon umetnikov; 15.15 Vaša glasbena želja; 16.45 Tek leta; 18.00 Alf; 18.30 Alpe-Jadran-magazin; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Lev pozimi; 22.25 Aktualno; 22.30 Športna reportaža; 23.00 Golden Globe; 0.00 Rock glasba; 0.45 Poročila; 0.50 Exlibris.	9.00 Spored za otroke: Radovedni taček; Lonček, kuhaj; Pegam in Lambergar; Ciciban, dober dan; Miti in legende; Žingala mingala; Mladi Sherlock; 11.45 Večerni gost; 15.45 Peter's pop show; 16.45 Lassiejine velike dogodivščine; 18.30 Svet brez pohlepa; 19.30 Dnevnik; 20.30 Kolo sreče; 22.05 Dnevnik; 22.30 Lepi upi; 23.20 Upor na ladji Caine.
NE 18.2.	9.05 „Univerzum“; 10.30 Obzornik; 11.00 Tiskovna ura; 15.30 Spored za otroke; 17.00 X-Large; 18.30 Falcon Crest; 19.50 Loto: žrebanje; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 21.55 Salome; 23.25 Seiji Ozawa; 0.10 Aktualno.	9.05 Kulturni obzornik; 9.30 Pomne-nje; 13.00 Dober dan, Koroška ; 13.30 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Alf; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega pravobranilca; 20.15 Hotel Paradise; 21.50 Aktualno; 21.55 Mannequin; 23.20 Serie Rose; 23.50 Šport; 0.00 Aktualno.	8.50 Otroška matineja: Živ žav; Primeri inšpektorja Potice; 10.10 Lepi upi; 11.00 Alo, alo; 11.30 Bratje iz Oplotnice; 14.10 Dediščina Guldenburgovih; 16.30 Dnevnik; 16.45 Swanova vrnitev; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Podarim, dobim; 20.17 Dom za obešanje; 21.15 Zdravo.
PO 19.2.	9.05 Alf; 10.30 Abott in Costello v Hollywoodu; 14.00 Napačni kraljevič; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Hunter; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Britania Hospital; 23.50 Serie Rose; 0.20 Aktualno.	16.40 Leksikon umetnikov; 16.45 Svet železnice; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Alf; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Hotel Paradise; 21.15 Šiling, gospodarski magazin; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Japonci prihajajo; 23.10 Pogoltnene solze; 0.10 Aktualno.	9.00 Spored za otroke: Tisoč idej za naravoslovce; Utrip; Zrcalo; 16.30 Dnevnik; 16.45 Športna zaslanka; 16.50 Zdravo; 18.15 Spored za otroke: Radovedni Taček; Miti in legende; 18.40 Podarim, dobim; 18.55 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 C. Taylor: Spremembe; 21.30 Osmi dan; 22.15 Dnevnik; 22.35 Glasbeni večer v operi.
TO 20.2.	9.05 Alf; 10.30 Petrograjske noči; 13.50 Junaki delajo nadure; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Falcon Crest; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Univerzum – Ljubezensko življenje rastlin; 21.07 Roda-Roda; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Smrtni pat; 23.30 Serie Rose; 0.00 Aktualno.	16.55 Leksikon umetnikov; 17.30 Orientacija; 18.00 Alf; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Da ali ne; 21.07 Zunanepolitični report; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Kavarna Central; Poročila.	9.00 Spored za otroke: Zgodbe iz školjke; Šolska tv; Ko se korenin zavemo; Sedma steza; 16.30 Dnevnik; 16.45 Športna zaslanka; 16.50 Mozaik; 17.55 Spored za otroke: Lonček kuhaj; Prva bojna črta; 18.35 Intermezzo za klovne; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 J. Wambaugh: Odmevi v temi; 21.00 Peter's pop show; 22.05 Dnevnik.

Kriminalka – mrtvak v hladilniku

Petek, 16. 2. 1990, TV A1, 21.15 – Priljubljena kriminalka „Stari“ vedno znova presenetli z napetimi zgodbami. Tokrat bosta komisarju Krennu delala preglavice mrtvak v hladilnem tovornjaku in v nevesto oblečena ženska, ki je zaradi ohladitve izgubila spomin.

„Lev pozimi“ – družinska drama

Sobota, 17. 2. 1990, TV A2, 20.15 – Tokrat bomo gledali druge del odličnega angleškega filma „Lev pozimi“, ki ga je leta 1968 posnel Anthony Harvey, ki prikazuje družinsko dramo oz. boj dedičev. V glavnih vlogah nastopata Peter O'Tole in Katharine Hepburn.

Ljubezensko življenje rastlin

Torek, 20. 2. 1990, TV A1, 20.15 – V poljudnoznanstveni oddaji „Univerzum“ bomo tokrat imeli priložnost spoznati ljubezensko življenje rastlin. Ta seksualna srečanja rožnate oblike bomo videli v briljantnih slikah, kakšnih varanj, vab, pasti in celo strupov se poslužujejo rastline, da prek žuželk dosežejo oploditev.

Salome – glasbena drama

Nedelja, 18. 2. 1990, TV A1, 21.55 – Salome je Richard Strauss uglasbil na besedilo istoimenske pesnitve Oscarja Wildesa. V vlogi Salome nastopa Marija Kouba; igrajo dunajski filharmoniki pod vodstvom Hansa Swarowskyja.

RADIO KOROŠKA

18.10–19.00

Petek, 16. 2.
Koroški liki (dr. R. Vospernik)
Jezikovni pogovor (prof. J. Messner)
Dvojezična komunikacija (dr. F. Merkač)

Sobota, 17. 2.
Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 18. 2.

6.30–7.00: Dobro jutro na Koroškem
Duhovna misel (žpk. Marko Jernej)
18.10–18.30: Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 19. 2.
Mladi rod – zvesti prijatelj šolske mladine

Torek, 20. 2.
Partnerski magazin

Dober dan, Koroška

Spored za 18. 2. 1990, ob 13.00, TV A2

- Slovenski pacienti v deželni bolnici
- Proslava obeh kulturnih organizacij ob slovenskem kulturnem prazniku
- Mihec Mahec – lutkovni povezovalac se predstavlja
- 150 let fotografije
- Emil Krištof – prvi koroški diplomirani bobnar

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Petek 16. 2. 20.00	Kulturna taberna Pri Joklnu v Celovcu	BELTIŃSKA BANDA – NOVA GLASBA IZ STARIH ČASOV gostuje: skupina iz Prekmurja s staro glasbo na „sodoben“ način	Kulturno društvo Pri Joklnu
Petek 16. 2. 14.00	strokovna šola za ženske poklice v Šentpetru	„MOJ ATA“ – „MOJA HISA“ – Literarno srečanje s Tonetom Kuntnerjem in Tonetom Partljičem	KKZ
ob 19.30 v fani dvorani v Selah, sodeluje Duo „Feinig“			
Sobota 17. 2. 19.30	v kulturnem domu v Dobri vasi	soprireditelj SPD „Srce“	
Nedelja 18. 2. 14.30	v društveni sobi posojilnice, Velikovec	soprireditelj Prosvetno društvo „Lipa“	
Sobota 17. 2. 19.30	farna dvorana v Šmihelu	Premiera igre „RAZVALINA ŽIVLJENJA“ (F.S. Finžgar) režija Micka Opetnik in Marjan Belina Ponovitev igre v nedeljo 18. 2. ob 14.30 uri.	
Sobota 17. 2. 9.-17.00	Dom prosvete v Tinjah	PREDAVANJE ZA ČEBELARJE predavata: dipl. inž. Janez Pokljukan in Matevž Krasnik	Sodalitas
Sobota 17. 2. 19.30	kulturni dom na Radišah	Komedija: BOSA V PARKU – Gostuje: igralska skupina kulturnega društva Brezje	SPD „Radiše“
Sobota 17. 2. 20.00	društvena soba nad posojilnico v Skofljicah	BELTIŃSKA BANDA gostuje skupina iz Prekmurja	SPD „Edinost“
Sobota 17. 2. 20.00	pri Florjanu v Vogrčah	KMEČKI PLES za ples igra ansambel Ivana Ruparja. Bogat srečolov!	Skupnost južnokoroških kmetov
Nedelja 18. 2. 14.00	mala farna v Šentjakobu v Rožu	PUSTOVANJE	Društvo upokojencev
Nedelja 18. 2. 14.30	farni dom v Pliberku	LAŽNIVEC – veseloigra – gostuje: igralska skupina SPD „Srce“ iz Doble vasi	Farna mladina
Nedelja 18. 2. 9.30	farni dom v Šentipšu	LAŽNIVEC – veseloigra – gostuje: igralska skupina SPD „Srce“ iz Doble vasi	
Nedelja 18. 2. 14.00	gostilna Podobnik v Beli	III. MEDNARODNI FESTIVAL HARMONIKARJEV	Alpski klub „Obir“
Sreda 21. 2. 19.30	dom prosvete v Tinjah	Iz serije „I hob nix gegen Minderheiten, oba...“ Ali evropska hiša prenese narodne manjšine? Predava: dr. Erhard Busek. Mir in pravičnost za vse – predava nadškoj dr. Alojzij Suštar	Sodalitas
Četrtek 22. 2. 19.00	pri Florjanu v Vogrčah	Predstavitve II. snopiča zbirke „VSAKA VAS IMA SVOJ GLAS“ in srečanje ljudskih pevcev – nastopajo: ljudski pevci iz Podjune in MePZ „Lipa“ iz Velikoveca	Farna mladina in KKZ

V Celovcu prvi sejem rabljenih kmetijskih strojev

Od danes do nedelje, 18. februarja, bo v hali 5 celovškega sejma 1. koroški sejem rabljenih kmetijskih strojev, ki ga prirejajo privatni strokovni trgovci iz vse Koroške.

Kot je bilo povedano na tiskovni konferenci, bo na sejmu razstavljenih približno 200 rabljenih traktorjev ter drugih kmetijskih strojev, ki jih interesenti lahko tudi kupijo. Namen prirediteljev je, da bi ta sejem dokazal, da je tudi na Koroškem velika in ugodna ponudba rabljenih kmetijskih strojev. Za večino strojev bo veljala garancija, ponujena pa bo tudi ugodna možnost financiranja investicij na tem področju.

Vstop na sejem bo brezplačen, parkirni prostor je na razpolago. Med obiskovalci pa bodo tudi izžrebali tri sodobne verižne žage.

SV predstavlja

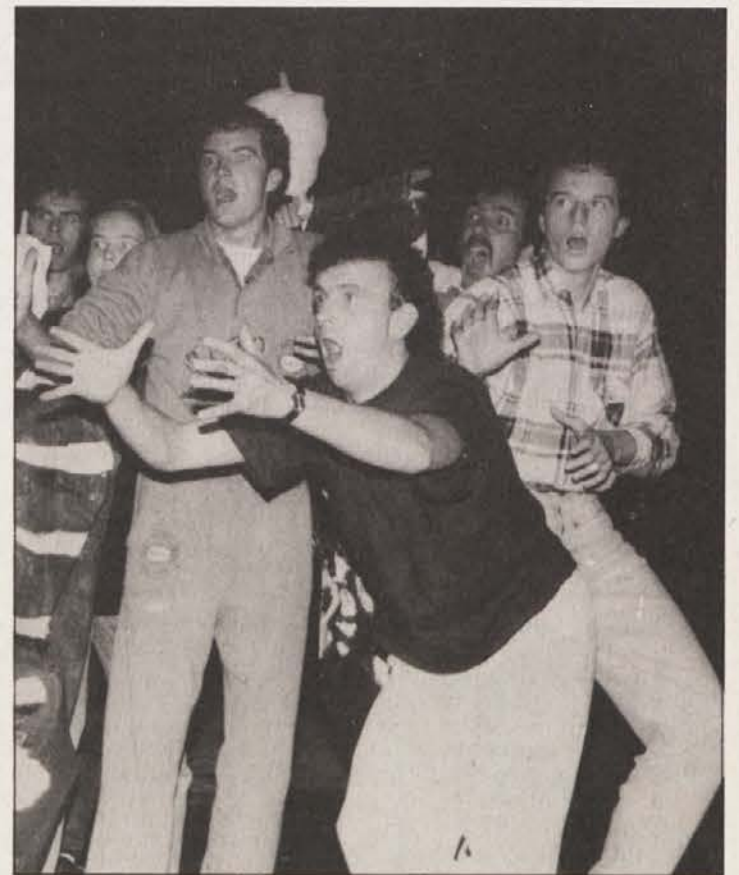
„Gre za deloma tvegan gledališki poskus“ je minulo nedeljo dejal Zdravko Haderlap, ko je javnosti predstavil svojo zamisel o ustanovitvi plesnega teatra v Podjuni. Ta naj bi pomenil protiutež tradicionalnemu ljudskemu gledališču našega podeželja, kar, kot je rekel Haderlap, v naši kulturi nedvomno manjka. Uresničitev takega projekta pa je brez dvoma povezana s številnimi problemi, kot je na primer prostor za vaje, glavni pa je kajpada pridobiti zadostno število ljudi, ki so pripravljeni sodelovati v taki skupini. Kot kaže pa bo to vprašanje rešljivo, saj so bili na tiskovni konferenci v Železni Kapli navzoči tudi nekateri mladi, ki so že člani skupine.

Mladina išče nove oblike gledališča

ANDREJ KOKOT

Potem pa je Zdravko Haderlap spregovoril o obliki plesnega teatra in njegovi vsebinski izpovedi. Menil je, da bo to nova oblika gledališča, ki naj bi presejala običajne odrske predstave, ker hočejo doseči nov način kulturnega izražanja. Tak plesni teater naj bi bil v avstrijskem prostoru enkrat. Koncept gradi na realnem izražanju, ki izhaja iz ljudskega izročila, oplemeniten pa je z elementi modernega plesa, kot so na primer mimika, govorica in izražanje telesa, pantomimika in moderna glasba. Ko je šlo za prikaz konkretne vsebine pa je Haderlap dejal:

„Vsebina naše zamisli je upor, so poskusi osvobajanja izpod jarma vladajočega reda. Ker je človek od nekdanj podvržen zakonom narave in družbe in ga le-ti omejujejo v njegovi biti, vedno znova prihaja do poskusov samosvobajanja v vseh mogočih oblikah, ki pa so le redkokdaj uspešne in zadovoljive. Ena takšnih oblik je bila, da je človek iznašel mite, ki jih je podživljal v ljudskih šegah. Preko teh šeg je imel človek možnost izražati svoje čutenje, kar se je dogajalo v obliki igre, gledališča, petja ali plesa. Našel je možnost poenotenja uravnovešenosti svojega mišljenja, delovanja in čutenja. Poenotenje pa simbolizira njegovo stremeljenje po svobodi, prisotnosti in

Zdravko Haderlap (spredaj) med plesno sceno igre „Buge waz primi gralva Venus“

nestrtosti.“ Nato pa je zastavil vprašanje, zakaj hočejo vzpostaviti protiutež tradiciji ljudskega gledališča in odgovoril: „V naši produkciji se bomo jasno izrekli proti izumetničenim oblikam ljudskega izročila, ki ga ponazarjajo podeželske gledališke in folklorne skupine. Zavestno se bomo izogibali običajne podobe tradicionalnega ljudskega odra z njegovo osmešujočo plehkostjo. Iskali pa bomo globoko zakopan smisel, ki je zasidran v ljudskem izročilu.“

Ko se je Haderlap vrnil k obrazložitvi projekta plesnega teatra, je poudaril, da bo le-ta vseboval tudi aspekt izobraževanja odraslih in ob tem naglasil svoje zadovolj-

stvo nad tem, da bodo pri urenitvi projekta sodelovale tudi Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza, Deželna zveza za amatersko gledališče in ARGE Region Kultur. Končno pa je Haderlap še povedal, da so projekt za plesno gledališče sprožili mladi iz gospodarskega in socialno prizadetega okraja Velikovec in iz osiromašene doline Bele. Dodal je, da hočejo postaviti akt kreativne samopomoči.

Predvidoma bodo v plesnem teatru zaposlili posredno ali neposredno prizadete po likvidaciji Tovarne celuloze Obir. Zato pobudniki pričakujejo tudi podporo s strani pristojnih institucij in oblasti.

Rekord: 59,3 milijona šilingov

LOTTO

1 šestica 59.360.531,-
31 petic z dodatno štev. 303.015,-
995 petic 14.181,-
52.411 štirice 358,-
848.954 trojk 27,-

35-letni Celovčan, bančnik in oče treh otrok, je edini uganil vseh šest števil tokratnega žrebanja igre „6 iz 45“. S tem zadetkom je osvojil doslej najvišji dobiček. Na njegov konto mu bodo prenakazali kar 59,3 milijona šilingov.

TOTO

3 dvanajstice 845.415,-
37 enajstic 34.273,-
404 desetice 3.138,-
41 stav 8.598,-
2 jokerja 2.346.567,-

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

pustni ples

dne 24. feb. 1990
ob 20.00 uri
Hotel OBIR
Železna Kapla
zabava Vas
top dance-band
FASHION
GALA

Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec in Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Šentjakobu vabijo na

XII. Zimski pohod „Arihova peč“ 1990

v spomin na padle borce pod Arihovo pečjo

ki bo v

nedeljo, 4. marca 1990, s pričetkom ob 10. uri, pri Polancu na Čemernici (Hodnina) nad Šentjakobom v Rožu

Pohod: Od Polanca mimo bivšega partizanskega bunkerja do planinske postojanke „Koča pod Arihovo pečjo“ (1084 m) in po drugi smeri nazaj mimo Resmanove lovske kočje do Polanca.

Pogoji za udeležence: Na XII. zimskem pohodu „Arihova peč“ lahko sodelujejo vsi. Udeleženci pohoda morajo biti zimsko in planinsko opremljeni. Pohodniki se morajo držati proge, ki je za pohod označena. Pohodniki se vzpenjo na planino Bleščečo – kočja nad Arihovo pečjo (kontrolni žig) in se mimo Resmanove lovske kočje (kontrolni žig) vrnejo po označeni poti nazaj do cilja pri Polancu najkasneje do 15.00 ure.

Prijave in startnina: Prijave sprejemamo na dan prireditve med 9. in 10. uro. Startnina znaša 50 šil. (50 din.) za odrasle in 40 šil. (40 din.) za otroke in mladince. Startnina se plača pri prijavi. Pohodniki prejmejo na startu kontrolni kartonček in značko.

Nagrade: Vsak udeleženec pohoda prejme diplomu za udeležbo, če po prihodu v cilj predloži kontrolni kartonček.

Kdor se 5. udeleži zimskega pohoda „Arihova peč“, prejme posebno zlato značko. 5-kratno udeležbo mora dokazati s petimi zbranimi kartončki.

Okrepčila, zdravniška služba: Vsak udeleženec dobi toplo pijačo in klobaso. Za zdravniško službo je poskrbljeno. Vsak udeleženec sodeluje na lastno odgovornost.

Dovoz in parkirni prostor: Iz Šentjakoba v Rožu vodi označena pot proti Področji/Rosenbach, preko vasi Leše/Lessach, Svatne/Schlatten in Hodnina/Kanin do štarta na Čemernici. Pot bo označena s kažipotmi „Arihova peč“. Parkirišča so na voljo. Zimski pohod „Arihova peč“ bo ob vsakem vremenu.

V okviru prireditve bo kratka spominska svečanost februarja 1945 padlim partizanom pod Arihovo pečjo.

Slovenska športna zveza

Slovensko planinsko društvo

Slovensko prosvetno društvo „Rož“